

IRAKASKUNTZAREN EBOLUZIOA

PATXI ESPARTZA

Hezkuntza-sistema aldaketa-garai batean murgilduta dago Euskal Herrian, Hezkuntza-Sistemaren Antolamendu Orokorreko Lege berriaren pixkanakako ezarrerak markatzen duen garai batean hain zuzen, haur-irakaskuntzatik hasita. Lege horrek, LOGSEk alegia, derrigorrezko eskolaketa 16 urteraino luzatzen du eta gaur egungo unibertsitate-aurreko maila guztiak berregituratzen ditu.

Euskadin 523.571 ziren 1991-92 ikasturtean irakaskuntza arautuan zeuden ikasleak, Hizkuntzak eta Musika ikasten ari direnak sartu gabe, gehienetan beste ikasketa batzuk ere egiten ari direlako aldi berean. Kolektibo honek populazioaren %24,9 suposatzen du, eta azken urteotan tasaren behe-

rakada bat gertatu da, jaiotza-tasaren beheranzko eboluzioa dela medio.

Eskola-umeak behera egitearekin batera, adinen araberako eskolatzetasek gora egin dute, eta horrela hezkuntza-erreformaren helburu nagusienetako bat betetzeko bidean gaudela esan genezake, 16 urte bitarteko erabateko eskolarizazioa lortzeko bidean, hain zuzen.

Bestalde, 1983-84 ikasturtetik hasi zen, esperimentu gisa izan bazen ere, Irakaskuntza Ertainen Erreforma (IEE) poliki-poliki finkatzen, eta gaur egun bigarren mailako ikasleen %19 horretan ari dira bere ikasketak egiten. Eta erreforma honek LOGSEren batxilergo berriaren eskema aurreratzen duela esan genezake, bere egitura orokorrari dagokionez. Era berean, esperimentazio-bidean daude gaur egun II. eta III. mailako Modulu Profesionalak ere, irakaskuntza tekniko-profesional berriak jarraituko duten ildo beretik abiatuak.

Aldaketa-eskema orokor honen barruan, estatu espainoleko gainerantzeko lurraldeetan ere aplika daitekeen eskemaren barruan, gure hezkuntza-sistemak baditu beste hainbat ezaugarri propioak zaizkionak, eta horien artean aipa daitezke unibertsitate-aurreko hiru eratako irakas-zentroen sareak daudela edota goimailako irakaskuntzan eskaintza pribatuak duen indarra.

Eskolaritateak Euskal Herrian zentro pribatuetan duen pisu espezifikoa unibertsitate-aurreko ikaslekoaren %38,7raino eta goimailako irakaskuntzako ikaslekoaren %24raino iristen da. Kopuru horri ikastoletako ikasleek suposatzen duten %15 gehitzen badiogu, sareen araberako banaketan pribatuaren pisua estatu espainoleko enparatuan baino askoz ere handiagoa da. Bestalde, azpimarratzekoa da bai sare pribatua eta baita ikastolen sarea ere emaitza positiboekin ari direla lehiazten eskola-merkatuan, eta gertakizun horretan eragin handia du irakaskuntza pribatuak Euskadin lortu duen kontzertazio-maila altuak. Azken hamar urteotan, zentro publikoek beren ikasle-kopurua jaisten eta jaisten ikusi dute Eskolaurrean, OHOn, BBB/UBIn eta LHn, eta proportzioek Helduen Hezkuntza Iraunkorrean, Irakaskuntza Ertainen Erreforma eta Goimailako Ikaskeketan soilik egin dute gora.

Artikulu honetan, azken urteotan irakaskuntza arautuaren panorama Euskadin aldarazi duten prozesuetatik bi aipatu nahi ditugu batipat. Jaiotza-tasaren beherakadaren ondoriozko ikaslegoaren gutxitzea batetik, eta irakaskuntza arautuaren euskalduntze-prozesu pro g resiboa bestetik dira bi faktore horiek.

JAIOTZA-TASAREN BEHERAKADAREN ONDORIOAK

Hezkuntza-sistema hirurogeita hamarreko hamarkadaren lehenengo urteetatik gertatzen ari den jaiotza-tasaren beherakada azkarrera egokituz eta moldatuz joan da.

1. TAULA: IKASLEGOAREN EBOLUZIOA

	1983-84	1991-92	1984-92 Aldaketa	1984-92 Aldak. %
Eskolaurea	83.046	56.035	-27.011	-32,5
OHO / HHE	319.486	230.550	-88.936	-27,8
Hezkuntza Berezia	4.828	1.410	-3.418	
BBB/UBI	78.515	81.989	3.473	4,4
Lanbide-Heziketa	53.050	49.026	-4.024	-7,6
Irak. ert. erreforma	-	28.557	28.557	-
Modulu Profesion.	-	1.220	1.220	
Fakult./ GMET	39.669	54.032	14.363	36,2
Eskola uniberts.	14.136	18.486	4.350	30,7
Beste goimail. ikask.	2.001	2.263	262	13,0
GUZTIRA	591.347	523.571	-67.776	-11,5

Irakaskuntzako matrikulazioak 1983-84 ikasturtean lortu zuen bere punturik gorena. Zortzi urte beranduago, 67.776 ikasleko beherakada bat gertatu da (% -11,5).

Beharakada honek Eskolaurrean eduki du eraginik handiena, 27.011 ikasle gutxiagorekin (% -32,5) eta OHOn ondoren, 88.936 ikasle gutxiagorekin (% -27,8).

Irakaskuntza ertainaren blokean gorabehera handiak gertatu dira, eta horrela Lanbide-Heziketa bezalako ikasketek matrikula-galerak eduki dituzten bitartean (% -7,6), BBB/UBIk gorantz egin du (% 4,4), baina 1990-91 ikasturteetik aurrera

matrikulazioa galduz dator, eta Irakaskuntza Ertainen Erreforma eta Modulu Profesionalak ikasle berriek ere gora egin dute, irakaskuntza-maila horietan azken saldo bezala ikasle-hazkundera 29.229 ikaslekoa izan delarik (% 22,2).

Une honetan 1992-93 ikasturteari buruz eskuartean dauzkagun datuek aipatutako joera hori berresten dute. Eskolaurtean 2.917 ikasle gutxiago matrikulatu dira aurten (% -5,2) eta OHOn, berriz, 12.987 gutxiago (% -5,9), kasu bietan 1991-92 ikasturtean erregistratutako zifren azpitik jadanik.

BBB/UBIk eta Lanbide-Heziketak, beren aldetik, %1,1 eta %0,8ko jaitsiera dute, hurrenez hurren, IEEeko eta Modulu Profesionalak gorakadek nolabait ere irakaskuntza-bloke honen hazkundera mantentzen duten bitartean. Aurtengo ikasturteak aurrera hasiko da irakaskuntza ertainean matrikulen kopurua, guztira, jaisten.

Goimailako ikasketak dira, oraingoz, jaiotza-tasen beherkadak eragin ez dituen maila bakarra. 1984 eta 1992 bitartean Fakultate eta Goimailako Eskola Teknikoetako ikasle-kopurua %36,2an gehitu da, Eskola Unibertsitarioetako %30,7 eta gainerantzeko hirugarren mailako ikasketetako %13 igo diren bitartean.

Azken urteotan nabarmen gehitu da goimailako ikasketen eskaintza. Ikasketa berriak jarri dira, esate baterako Telekomunikazioetako Injinerutza, Odontologia, Farmazia, Topografia, Janarien Zientzia eta Teknologia, eta Gizakien Nutrizio eta Elikadura. Graduatu Sozialak eta Gizarte-Lana, eta Informatika, Zientzia Politikoak eta Soziologia, eta Zuzenbideko zentro edo ikastetxe berriak ireki dira.

Goimailako ikasketen programa desberdinek 1991-92 ikasturtean eduki duten eboluzioa gertuagotik aztertuko bagenu, matrikulen gehikuntzak atzeman ditzakegu Injinerutza eta Arkitekturan, Informatikan, Informazio-Zientzietan, Zuzenbidean, Erizaintzan, Graduatu Sozialetan, eta Natur Zientzietan. Sortu berriak diren ikasketetan ere gora egin dute ikasleek, adibidez Farmazian, Topografian, Janarien Zientzia eta Teknologian eta Gizakien Nutrizio eta Elikaduran.

Unibertsitateko Sarbide-Probak, 1991-92 ikasturtean eskaintzen digun informazioaren arabera, Unibertsitatean sartzeko

hautagai berriek gehien eskatzen dituzten ikasketak aurrekoekin bat datoz normalean, baina lehentasunak nabarmenki Ekonomi eta Enpresa-Zientzietara batetik eta Injinerutzara bestetik bideratzen dira, guztietatik %48,5ek lehenengo aukera gisa horietan eskatzen baitituzte. Datu hau ez dator bat ikasketak horiek gaur egun Unibertsitatean duten pisu erlatiboarekin, ez baita %30era iristen.

Alderantziz gertatzen da Humanitateak, Irakaslegoaren Prestakuntza eta Zuzenbidearekin, ikasleen %10,5 batek eskatzen baitituzte ikasketak horiek lehenengo aukera gisa, gure Unibertsitatean %30 inguruko pisu erlatiboa lortzen duten bitartean.

Azpitarratzeko modukoa da azken urteotan emakumeek Goimailako Irakaskuntzan duten proportzioak egindako gorakada. 1982-83 ikasturtean proportzio hau hirugarren mailako ikasleen %44ekoa zen, eta 1991-92 ikasturtean, berriz, gehien-goia izatera pasatu dira, %51ko proportzioarekin.

Matematika eta Informatikako ikasketak izan ezik, emakumeen matrikulazio-tasak gorantz egin du gainerako guztietan, eta emakumeak dira ugariago ikasketak guztietan, salbu aipatutakoak (Matematika, Informatika), Injinerutza eta Teknologia eta Arkitektura/Urbanismoa. Azpitarragarria da azken urteotan gehien-goia lortu dutela Zuzenbidea eta Ekonomi eta Enpresa-Zientziak bezalako ikasketetan, 1 eta 2 zikloko bariantetan, eta bestalde emakumeen portzentaiak modu esanguratsuan egin duela gora Arkitekturan (%37) eta baita Injinerutzan ere (%15).

Gaur egun ikasleagoak adinaren arabera hezkuntza-sisteman duen banaketak aukera ematen digu, zenbait suposamendu egin ondoren, 2000-2001 ikasturtearen eskolatzeko posiblerik eraikitzeko, 2 urtetik 24 urtera bitarteko adinetan:

2. TAULA: 2000-2001 ikasturtea. Ikasleen aurrikuspena, 2-24 urte

	1991-92	2000-01	Aldaketa	Aldaket. %
2-10 urte	172.910	148.896	-24.014	-13,9
11-16 urte	191.629	113.816	-77.813	-40,6
17-24 urte	130.350	98.205	-32.145	-24,7
GUZTIRA	494.890	358.943	-135.947	-27,5

2000-01 ikasturterako 2-10 urte bitarteko adin-taldean lortutako zifra 1989. urtean erregistratu zen jaiotza-tasa modu konstantean mantenduko litzatekeela kontsideratuz kalkulatzen da. Parametro hau mantenduz, %14eko jaitsiera bat izango du gu ikasleen kopuruan, adin-talde honen gaur egungo matrikulazio-tasarekin konparatuz gero. Oinarri bezala 1983-84 ikasturtea hartuz gero, ikasleen jaitsiera 119.917koa izango litzateke, hau da ikasturte hartan ikasketak egiten ari ziren 2-10 urteko ikasleko osoaren %44,6.

Bigarren adin-taldeari dagokionez, 11-16 urte bitartekoen estimazioak egiteko alegia, 2000-01 ikasturtean adin-talde honen eskolatze-tasa erabatekoa izango dela suposatu du gu. Beraz, ikasle-talde hau osatuko dute gaur egun 3-7 urte bitarteko matrikulatuek batetik gehi 1989. urtean jaiotakoek bestetik. Emaiza 113.816 ikasletan aurrikusten da, adin-talde berberak 1991-92 ikasturtean 191.629 ikasle zituen bitartean, %40,6 alegia. Konparazioa 1983-84 ikasturtean matrikulatuekin egiten baldin bada, adin-talde honen jaitsiera %44,7koa izango litzateke.

2000-2001 ikasturterako estimaturiko hirugarren taldea, 17-24 urte bitartekoei dagokiena da. Talde honetan sartuak dauden ikasleak 1991-92 ikasturtean 8tik 15 urtera bitartean matrikulatuak daudenak dira, baina talde honek ez du jarraituko erabat eskolarizatua 2000. urtean, eta beraz, gaur egun 17-24 urtekoek dituzten eskolatze-tasak aplikatu dizkiegu gaurko 8tik 15 urtera bitarteko populazioari. Emaiza 32.145 ikaslearen galera da, hau da gaur egun 17-24 urte bitartean matrikulatuak daudenen %25 gutxi gorabehera. Konparazioa 1983-84 ikasturteko adin horietako ikasleekin egiten badugu, emaitza %1,3ko hazkundera da.

Laburbilduz, 2-24 urteko ikasleen totalari begira, %27,5eko galera bat ikusten da 1991-92 ikasturtearekiko eta %37,2ko galera, berriz, 1983-84 ikasturtearekiko.

EUSKALDUNTZEAREN EBOLUZIOA IRAKASKUNTZAN

Lege 10/1982, azaroaren 24ekoak, Euskararen Erabilera Arauzkotzeko Oinarrizko Legeak alegia, gidarau sendo eta eraginkorrak ezarri zituen euskararen erabilera egokia bideratu eta

arautzeko irakaskuntzan, erreferentzia bezala hartuz A,B eta D ereduak irakaskuntza elebidunerako.

Lege hori argitaratu zenean, gure Herriko Hezkuntza-Sistemak hasia zuen jadanik Unibertsitate-aurreko mailatako ikaslegoaren euskalduntze-prozesua. Ikaslegoari buruzko zifra nagusiak, sareen eta lurralde desberdinen arabera, irakaskuntza elebiduneko ereduak begira, 1982-83 ikasturtean, ondorengoak ziren:

3. TAULA: 1982-83 Ikasturtea: Ikaslegoa, irakaskuntza elebiduneko ereduak begira, sare eta lurraldeen arabera. Unibertsitate-aurreko mailak

IRAKASKUNTZA ELEBIDUNENKO EREDUA	GUZTIRA	%	LURRALDEA (%)			IRAKASKUNTZA-SAREA (%)		
			Araba	Bizk.	Gip.	Publikoa	Ikastola	Pribatua
Guztira*	523.622	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
A ereduak	317.761	60,7	60,8	60,3	61,2	62,7	11,8	73,4
B ereduak	44.458	8,5	8,3	6,8	11,2	7,7	17,6	6,7
D ereduak	63.699	12,2	1,7	7,5	23,4	3,9	70,6	4,9
X ereduak	97.704	18,6	29,2	25,3	4,1	25,7	-	15,0

(*) Ez da barne hartzen ez Helduen Hezkuntza Iraunkorra ezta Hezkuntza Berezia ere.

Ikaslegoaren %60,7 A ereduaren barruan zegoen, euskara asignatura edo irakasgai bat bezala irakatsiz, %8,5ak bere ikasketak eredu elebidunean (B ereduak) egiten zituen, %12,2ak euskara hutsean hartzen zituzten beren ikasketak (D ereduak) eta ikasle-talde ugari bat geratzen zen oraindik (97.704 ikasle, guztien %18,6), euskarazko irakaskuntzarik gabe, euskalduntze-prozesuan sartu behar zirenak. Ikasle-talde honek Araban eta Bizkaian matrikulatutako ikasle guztien %29,2 eta %25,3 suposatzen zuen hurrenez hurren, eta legearen marko berrira sartzeko beren inkorporazio-prozesua lau urtez luzatuko litzateke oraindik, 1986-87 ikasturtean amaitzeko, ikasle guztien %1era soilik murriztua geratuz. B eta D ereduak ikaslegoari dagokionez Gipuzkoako Lurraldean kontzentratzen dela esan behar da, probintzia honek E.K.A.ren ikasle guztien %33 eduki arren B eta D ereduak pisu totalaren %45 eta %65 kontzentratzen baitzituen, hurrenez hurren.

Euskara asignatura bezala zuen ereduak, A ereduak alegia, ikaslego osoaren %60,7an erabiltzen zen, eta eredu honen

pisua hiru lurralde historikoetako bakoitzean oso antzekoa zen.

Euskararen lurraldekako banaketak irakaskuntzan murrizten zuen mapa bere hartan mantendu da, handiaurkiro, azken 10 urteotan. Lurralde gipuzkoarrean zeuden ikaslegoaren euskalduntze-mailarik altuenak, %11,2 eredu elebidunean eta %23,4 euskara hutseko ereduari, euskarazko irakaskuntzarik gabeko ikasleak %4,1 ziren bitartean, urtebeteren buruan marko legal berrian erabat inkorporatuta geratu zirenak hain zuten. Bigarren postuan, eta aurrekoen oso atzetik euskalduntze-maileri dagokienez, Bizkaian B ereduak %6,8 suposatzen zuen eta %7,5 D ereduak, euskararik gabeko irakaskuntza-ereduak jasotzen zuten ikasleek talde garrantzitsua osatzen zuten bitartean, %23,5. Arabak ixten zuen hizkuntz mapa berezi hau 1982-83 ikasturtean, %8,3 eta %1,7 izanik, hurrenez hurren, B eta D ereduak ikasleak, bere ikasleetatik %29,2 euskarazko irakaskuntzaren marko legal berritik kanpo zeuden bitartean.

1982-83 ikasturteari dagokion deskribapen hori osatzeko, Euskadin unibertsitate-aurreko hezkuntza-sistema osatzen duten hiru sareetan irakaskuntza elebidunak bere eredu diferentzetan lortutako ezarpen-maila aipatuko dugu segidan.

Ikastolen sareak eskolatzen zituen ikasturte horretan unibertsitate-aurreko ikasle guztietatik %12. Eta ikastoletako ikasleetatik %65 Gipuzkoako lurraldeari zegozkion, Bizkaiak eta Arabak ikasleen %6 baino zertxobait gehiago eskolatzen zituzten bitartean, lurralderik ekialdekoenean, maila hori ikasleen %28raino iristen zen.

Ikastolen eskaintza linguistikoa horrela banatzen zen: bertako ikasleen %72,6k irakaskuntza euskara hutsean jasotzen zuten, %23,1ek eredu elebidunean eta gainerantzekoek, %4,6k alegia, A ereduari.

Zentro edo ikastetxe publikoei dagokienez, eta hauen ezarpen nagusia Araban eta Bizkaian ematen da, euskara asig-natura gisa —A ereduari, beraz— eskaintzen zieten beren eskola-umeen %56,2ri, B ereduari %5,7ri eta euskara hutsezko irakaskuntza azkenik ikasleen %3,5ari. Gainerantzeko %35,1 ez zen oraindik lege-arautegi berrira inkorporatu eta horiek

ez zuten, beraz, euskararik ikasten. Zentro pribatuen sareak oso ezarrera homogenoa zuen hiru lurralde historikoetan eta bere euskarazko eskaintza Sare Publikoarenaren oso antzekoa zen B eta D ereduak dagokienez, euskarazko irakaskuntzarik gabeko ikasle-taldea murriztagoa izanik, % 14,8, eta euskarazko eskaintza, azken finean, ikastetxe publikoen sarearena baina hobea zen.

4. TAULA: 1982-83 Ikasturtea: Ikaslegoa, irakaskuntza elebiduneko ereduak begira, sare eta lurraldeen arabera. Unibertsitate-aurreko mailak

IRAKASKUNTZA ELEBIDUNEKO EREDUA	GUZTIRA	%	LURRALDEA (%)			IRAKASKUNTZA-SAREA (%)		
			Araba	Bizk.	Gip.	PUBLIKOA	IKASTOLA	PRIBATUA
Guztira*	420.729	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
A ereduak	238.866	56,8	71,4	65,4	36,3	59,7	1,0	75,3
B ereduak	75.409	17,9	20,2	14,2	23,1	20,8	15,8	15,6
D ereduak	102.287	24,3	8,1	19,2	39,7	19,5	83,5	6,7
X ereduak	4.464	1,1	1,3	1,2	0,9	0,1	-	2,6

Hamar urte pasa ondoren, 1992-93 ikasturtean, irakaskuntzaren euskalduntze-prozesuaren egoera arras aldatu da unibertsitate-aurreko mailatan. Lehen-lehenik, eta esan izan den bezala, 1986-87 ikasturterako ikaslego guzti-guztia legeak ezarritako hiru ereduakoren batean ari zen bere ikasketak egiten. B eta D ereduak ia bikoiztu egiten dituzte abiapuntuko eskolatzeko-mailak, % 17,9ko eta % 24,3ko portzentaiekin, hurrenez hurren. A ereduak, berriz, gure herrialdeko matrikula osoaren % 56,8 bat eskolatzen du.

Lurraldeka hiru maila ezartzen dira, B eta D ereduak horietako bakoitzean duten garrantziaren arabera. Araban adibidez, bi eredu horien artean eskolatzen da ikasle guztien % 28,3, 1982-83 ikasturtean erregistraturiko % 10aren aurrean. Eta bloke honetan irakaskuntza-eredu elebiduna nagusitzen da auzi eta garbi, % 20,2, euskara hutsean eskolatutako ikasleak % 8,1 besterik ez diren bitartean.

Bizkaiak tarteko lekua hartzen du euskalduntzearen ranking edo sailkapen honetan: B eta D ereduak blokeak ikasle guztien % 33,4 hartzen du, euskara hutseko irakaskuntza zertxobait

nagusitzen zaiolarik irakaskuntza elebidunari, % 19,2 eta % 14,2, hurrenez hurren. Bi eredu hauek ikasle bizkaitarren % 14,3 besterik ez zuten eskolatzen duela 10 urte.

Gipuzkoako lurraldeak lortzen ditu unibertsitate-aurreko ikasleen euskalduntze-tasarik altuenak, eta horrela Gipuzkoako ikasleen % 62,8k beren ikasketak B eta D ereduetan egiten dituzte, bigarren eredia izanik maioritarioa edo nagusia lurralde honetan, % 39,7arekin, irakaskuntza elebidunak % 23,1 besterik lortzen ez duen bitartean.

Aurrekoarekin bat etorritik, euskara asignatura bezala ikasten dutenak Araban dira nagusi, % 71,4, Bizkaian ikasleen % 65,4 dira eta gipuzkoarren artean, berriz, % 36,3 bakarrik.

Zentro edo ikastetxeen sare desberdinek ere aldatu egin dute beren euskarazko eskaintza eta oso modu esanguratsuan aldatu ere zenbait kasutan.

Lehenengoz, ikastolen sareak hamar urteotan gehitu egin du bere merkatu-kuota unibertsitate-aurreko irakaskuntzan, eta 1982-83 ikasturtean ikasle guztien % 12 eskolatzetik gaur egungo % 15,5era pasatu da, Araba eta Bizkaian bere pisu erlatiboa handiagotzen zuen bitartean. Sare horrek D ereduko bere eskaintza asko gehitu du, gaur egun % 83,5 izanik 1982-83 ikasturtean % 70,6 zen bitartean, eta garai bateko A ereduko lerroak ia erabat desagertu dira.

Ikastetxe publikoen sareak unibertsitate-aurreko irakaskuntzan zuen partaidetza gutxitu egin da, eta 1992-93 ikasturtean sare honek ikasle osoaren % 44,7 eskolatzen du, 1982-83an portzentaia hori % 50,9 zelarik. Hauxe da, bestalde, azken urteotan bere euskarazko eskaintza gehien aldatu duen hezkuntza-sarea, eta orain 10 urte B eta D ereduetan, batera hartuta, bere ikaslegoa % 11,6 izatetik gaur egun % 40,4ean dago, B ereduan % 20,8 eta D ereduan, alegia euskara hutsezko irakaskuntzan, % 19,5 ikasle.

Zentro pribatuek, ikastolek bezalaxe, gehitu egin dute beren ikaslego-kuota Bizkaian eta Araban, nahiz eta Gipuzkoan ikasleak zertxobait galdu. Osagai guzti horien baturak 1982-83ko % 37,2 hura % 39,8an jarri du 1992-93 ikasturtean. Euskarazko irakaskuntzaren eskaintza ere gehitu egin da ikastetxe hauean, baina zentro publikoetan baino neurri apalagoan, eta

horiela B eta D lerroen eskaintza bateratua %11,5ekoa baldin bazen 1982-83 ikasturtean, %22,3an dago gaur egun, irakaskuntza elebiduna nagusituz euskara hutsean egindako irakaskuntzari (%15,6 eta %6,7, hurrenez hurren).

Gaur egun irakaskuntzan dagoen euskarazko eskaintzaren azterketa egiterakoan, ez litzateke ahaztu behar irakaskuntza elebiduneko ereduak hezkuntza-maila desberdinetan duten ezarpen-gradua ere aztertzea. Arau orokor bezala, eta hiru lurraldeetan, euskarazko irakaskuntzaren ezarpenak behe-rantz egiten du eskolaurreko eta lehen mailako irakaskuntzatik bigarren mailako irakaskuntzara pasatzen garen neurrian.

5. Taula: Eredu elebiduna (B), 1992-93. Ikaslegoa, lurraldearen eta hezkuntza-mailaren arabera (%)

B eredua	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	EAE
Guztira	20,2	14,2	23,1	17,9
Eskolaurrea	49,9	28,4	39,9	35,2
OHO	27,0	20,3	35,9	26,1
Irakask.Ertaina*	1,1	1,2	2,8	1,8

(*) A eredu indartua. Ondorio estatistikoetarako, B eredura asimilatu daiteke, legez ez baita B eredurik existitzen irakaskuntza ertainean.

5. taulan ikus daitekeen bezala, eskolatzean aurrera egin ahala, irakaskuntza elebiduneko ikasleen portzentaiek behera egiten dute hiru lurraldeetan, erritmo desberdinetan baldin bada ere. Araba da desorekarik handieneko lurraldea, %49,9 Eskolaurrean eta %27 OHOn. Bizkaian ere alde handia dago ezarpen-mailan, %28,4 Eskolaurrean eta %20,3 OHOn. Gipuzkoan, azkenik, beherakada arina da, Eskolaurreko %39,9tik OHOkoko %35,9raino besterik ez. Datu horiekin batera, lurralde arabarra izango da datozen urteetan, eta gaur egungo B ereduaren eskariaren arabera, eskema hori gehien aldatuko duena, eta aurrikusi daiteke OHOn %50etik gertu ibiliko direla beren ikasketak eredu elebidunean egiten ari diren ikasleak.

Era berean, etorkizun hurbilean, B ereduak Gipuzkoan eta Bizkaian OHOri dagokionez gorantz egingo dute, %29 eta %40ko muga inguruan kokatzeraino, hurrenez hurren.

6. Taula: D e-raaldearen eta hezkuntza-mailaren arabera (%)

D eredua	Araba	Bizkaia	Gipuzkoa	EKA
Guztira	8,1	19,2	39,7	24,3
Eskolaurrea	9,8	35,1	54,3	37,8
OHO	8,3	20,4	43,5	25,9
Irakask. Ertaina	7,2	12,3	30,7	17,8

6. taulak erakusten dizkigu euskara hutsezko irakaskuntzak lurralde eta maila desberdinetan 1992-93 ikasturtean lortzen dituen portzentaiak. Araba da lurralderik orekatuena D ereduaren ezarpenari dagokionez eta eredu honen muga datozen urteotan, eskaintzaren eta eskariaren alorrean funtsezko aldaketarik ez badago behintzat, gaur egun Eskolaurrean erregistratzen den % 9an geratuko da finkatua. Bizkaiak erakusten du koadririk desorekatuena euskara hutsezko irakaskuntzari dagokionean eta epe ertainera, irakaskuntza-mota honek modu esanguratsuan egingo du gora, bai OHOn eta baita irakaskuntza ertainean ere, aldeztatik mugatzat ezarri daitekeen % 35eko tope horretaraino. Gipuzkoan, berriz, ezarpena Bizkaiaren baino orekatuagoa da, baina gehikuntza esanguratsuagoak gertatuko dira irakaskuntza ertainean eta zertxobait gutxiago OHOn, gaur egun D ereduak eskolaurrean duen portzentaiaren arabera gutxi gorabera, eta portzentaia hori egungo ikaslegoaren % 54eraino ailegaten da.